
TOPLANTI & GEZİ

İLAMER Uluslararası Öğrenci Sempozyumu: İslâm Medeniyetinin Yapı Taşları “Geçmişten Günümüze Din Anlayışı Farklılıklarını Belirleyen Etkenler” (26 Ekim 2017/Türkistan-Kazakistan)

Feyza Kaplan *

Esra Ayhan *

İlahiyat Araştırmaları Merkezi (İLAMER) tarafından 7 yıldır başarı ve istikrarla sürdürülen İslâm Medeniyetinin Yapı Taşları üst başlığıyla “Geçmişten Günümüze Din Anlayışı Farklılıklarını Belirleyen Etkenler” konulu Uluslararası Öğrenci Sempozyumu, 10-13 Mayıs 2017 tarihlerinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde gerçekleşmişti.

İLAMER Öğrenci Sempozyumunun ikinci uluslararası deneyimi, uluslararası öğrenci sempozyumu ve İLAMER örnekliliği projesi kapsamında TİKA, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Türkiye Diyanet Vakfı, Kazakistan Ahmet Yesevî Üniversitesi ve İslâmî İlimleri Araştırma ve Yayma Vakfı (İSİLAY) işbirliği ile Kazakistan’ın Türkistan şehrinde 26 Ekim 2017 tarihinde icra edildi.

Sempozyum hakkında bilgi vermeden önce Türkiye ve Kazakistan arasında ortak bir uluslararası öğrenim kurumu olmasıyla büyük öneme sahip Ahmet Yesevî Üniversitesi hakkında kısaca bilgiler vermenin faydalı olacağını düşündük. Kazakistan Ahmet Yesevî Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkiye ve Kazakistan Cumhuriyetlerinin uluslararası statüye sahip, ortak bir devlet üniversitesidir.

---

* Kırıkkale Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi ve İLAMER İslam Tarihi ve Sanatları Araştırma Grubu Öğrencisi

* Kırıkkale Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi ve İLAMER Arap Dili ve Belâğatı Araştırma Grubu Öğrencisi

İki ülke hükümetleri arasında, “Türkistan Şehrinde Uluslararası Hoca Ahmet Yesevî Türk-Kazak Üniversitesi Kurulmasına Dair Anlaşma”, 31 Ekim 1992’de Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi’nde Ankara’da imzalanmıştır. Üniversite yönetimi eş başkanlık şeklinde Türk ve Kazak hocaların işbirliği ile yürümektedir. Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Musa Yıldız halen Ahmet Yesevî Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığını sürdürmektedir. Üniversitenin iki ülke arasında ortak ve uluslararası bir öğrenim kurumu hâline gelmesinden sonra, Ahmet Yesevî Üniversitesi adına öğrenci alımı 1994-1995 Öğretim Yılında başlamış ve bu çerçevede Türkiye’den ve diğer Türk devlet ve topluluklarından öğrenciler Kazakistan’a gönderilmiştir. Mütevelli Heyet Başkanlığı, Ankara’daki binasında faaliyetlerini sürdürmektedir. Aynı şekilde, Türkiye Türkçesiyle Uzaktan Eğitim Programlarının (TÜRTEP) koordinasyonu da Ankara’daki birimlerinden yürütülmektedir. Ankara TÜRTEP eğitim merkezi tarafından 11 uzmanlık alanda 7,000 öğrenci uzaktan eğitim almaktadır. Ahmet Yesevî Üniversitesinde, bugün 10 fakülte ve 1 yüksekokulda, dünyanın 32 ülkesinden gelen 12 binden fazla öğrenci öğrenim görmekte ve 900’ü aşkın akademik personel görev yapmaktadır.

Ahmed Yesevî Üniversitesi hakkında bu bilgileri sunduktan sonra, Türkistan bölgesinde İslâm kültürünün şekillenmesi noktasında çok önemli ve etkin rol oynayan Pîr-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevî hazretlerinin türbesinin gölgesinde gerçekleşen öğrenci sempozyumu açılış konuşmaları, açılış ve üç oturum ile değerlendirme konuşmalarından oluştu.

“Geçmişten Günümüze Din Anlayışı Farklılıklarını Belirleyen Etkenler” konulu öğrenci sempozyumuna, lisans ve lisansüstü eğitimi devam eden tebliğci ve müzakereci 29 Türk ve Kazak öğrenci katıldı.

Açılış programı Kazakistan ve Türkiye milli marşlarının hep birlikte okunmasıyla başladı. Ardından Kur’ân-ı Kerim tilaveti ve İLAMER tanıtım videosunun gösterimi ile program devam etti.

Daha sonra Kırıkkale Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesi Dekanı ve İLAMER Öğrenci Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Eyüp Baş, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal ve Ahmet Yesevî Üniversitesi Rektör Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Mustafa Eren açılış konuşmalarını gerçekleştirdi. Açılış konuşmalarında konuşmacılar bu sempozyumun Kazak öğrenciler için örneklik teşkil edeceğine dair inançlarını dile getirdiler.

Sempozyumun ev sahipliğini yapan Ahmet Yesevî Üniversitesi İlahiyat Bölüm Başkanı Doç. Dr. Muzaffer Tan, böyle güzel bir organizasyona ev sahipliği yapmaktan dolayı duydukları memnuniyeti ifade etti. İLAMER Öğrenci Sempozyumu'nun Ahmet Yesevî Üniversitesi öğrencilerine örnek olacağını dile getiren Tan, gelecek senelerde öğrenci sempozyumu uygulamasını devam ettirmek istediklerini belirtti.

Açılış konuşmasını gerçekleştiren Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Eyüp Baş, İLAMER ailesi olarak Öğrenci Sempozyumunu 7 yıldır büyük bir özveriyle sürdürdüklerini ve bu gayretlerinin sonucunda sempozyumun bir ayağını geçen yıl Kırgızistan'da, bu yıl ise Kazakistan'da yaptıklarını ifade etti. Sempozyuma büyük destek veren TİKA ve yetkilileri ile kendilerini ağırlayan Ahmet Yesevî Üniversitesi'ne şükranlarını sundu. Türkiye'de 7 yıldır gerçekleştirilen İLAMER Öğrenci Sempozyumu'nun Kazakistan'a örnek teşkil edeceğine inancını belirten Baş, sempozyumu gelecek senelerde farklı ülkelerde gerçekleştirmek istediklerini ifade etti.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal ise, İLAMER'in çalışmalarını Türkiye'de çok yakından takip ettiklerini ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi olarak, hem İLAMER'in Ankara'da sempozyumlarına ev sahipliği yapmaktan dolayı hem de Kazakistan'da düzenlemiş olduğu Öğrenci Sempozyumu'na katılmaktan dolayı duyduğu memnuniyeti belirtti.

Ahmet Yesevî Üniversitesi Rektör Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Mustafa Eren ise sempozyumu gerçekleştirmek üzere üniversitelerini tercih eden Prof. Dr. Eyüp Baş ve Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal'a şükranlarını sunarken, sempozyumda tebliğ sunacak Türk ve Kazak öğrencilerini tebrik etti. İlahiyat bölümünün Ahmet Yesevî Üniversitesi için önemini vurgu-

layan Eren, üniversitelerinin Türkiye ile ortak gerçekleştireceği projelere desteklerinin her zaman devam edeceğini vurguladı.

Açılış konuşmalarının sonrasında sempozyum düzenleme kurulu başkanı Prof. Dr. Eyüp Baş, açılış konuşmalarını gerçekleştiren hocalarımıza hediye takdiminde bulundu. Bu takdimin ardından sempozyumun açılış oturumu gerçekleştirildi.

Açılış oturumu Meryem Başyurt başkanlığında başladı. Din anlayışı farklılıkları üzerinde politikanın nasıl bir etkiye sahip olduğunu anlatan konuların ağırlıklı olduğu bu oturumda Fatmanur Erdem “*Ruhnâme Kitabının Türkmenlerin Din Anlayışına Etkisi*”, Feyza Kaplan “*Hilafetin Kaldırılması Bağlamında Siyasi Değişimlerin Din Anlayışına Etkisi*”, Esra Ayhan ise “*Deaş Örneğinde Radikal Din Anlayışı*” başlıklı tebliğlerini sundular. Ayrıca bu oturumda Kazak öğrencilerden Şolpan İlyasova'nın “*XX. yüzyıl Kazak Düşünürlerinin Din Anlayışı*”nı incelediği tebliği yer aldı. Tebliğcilerin, metinlerinin içerik ve yazım tekniği açısından geliştirilmesine yönelik müzakereleri ise Ar. Gör. Yunus Kocabıyık ve Ar. Gör. Aygün Yılmaz tarafından yapıldı.

Açılış oturumunun ardından Dr. Fatih Koca, Ar. Gör. Ömer Selimoğlu, Ar. Gör. Mustafa Murat Batman, İlhan Aktepe ve Betül Çalışkan'ın eşliğinde bir tasavvuf musikisi konseri sundu. Bir saat süren konsere yer yer Kazak öğrencilerin büyük bir ilgi ve hayranlıkla eşlik ettiler. Konser sona erdiğinde Kazak öğrencilerle Türk öğrenciler sempozyum anısına birlikte fotoğraf çekildiler. Ardından da kısa bir ara niteliğinde öğle yemeğine geçildi. Katılımcılar, Ahmet Yesevî Üniversitesinin özel olarak hazırladığı yöresel kazak yemeklerini tatma imkanı buldu.

Öğleden sonraki birinci oturum, Kazak öğrencilerden Gülzat Melsova'nın başkanlığında gerçekleşti. Bu oturumda sırayla Nazarke Atymtayeva “*Suffilerin ontolojik görüşleri*”, Muhammed Kılıç “*Tasavvufî Din Anlayışının Oluşumunda İbn Arabî'nin Etkisi*”, Dilaram Ganiyeva “*Türklerin İslâmlaşması Sürecinde Yeseviliğin Rolü*”, Ercan Aktan “*Mihne Olayının Din Anlayışı Farklılıklarına Olan Etkisi*” ve son olarak sempozyumdaki tek Arapça tebliğ olmasıyla dikkat çeken Şeyda Kaplan “جدلية قبول سرا الإثبات كمصدر عدم و قبولها” konulu tebliğlerini sundular. Ar. Gör. İsmail Koçak ve Ar. Gör. Mine Demirbilek'in yapıcı eleştirilerini içeren müzakerelerini tamamlamasıyla birinci oturum sona erdi. Bu oturumun ardından Kazak çayı ve Samsa böreği eşliğinde Kazak ve Türk öğrenciler birlikte sohbet etme fırsatı buldu.

İkinci oturumda toplam dört tebliğ sunuldu. Başkanlığını İlhan Aktepe'nin yaptığı bu oturumda Meryem Başyurt'un “*Muhammed Abduh ve Tecdid Harekatı*”, Betül Çalışkan'ın “*Modern Dönemde Dinî Anlayıştaki Farklılıklar: Mehmet Akif ERSOY Örneği*”, Dinara Sazanova'nın “*Kazakistan'da Dini Eğitim: Geçmiş Bugünü Geleceği*”, Muhammed Kocabıyık'ın “*II. Mehmed ve I. Süleyman Kanunnamelerinin Din Anlayışı Farklılıklarına Etkisi*” başlıklı tebliğleri yer aldı.

Bu oturumda Abdulcebbar Ece ve Ar. Gör. Ömer Selimoğlu tebliğleri müzakere ettiler. Oturumun sonunda bir hatıra olarak Kazak öğrencilere Türkiye’den getirilen hediyeler takdim edildi.

Nazerke Atymtayeva'nın başkanlığını yaptığı üçüncü ve son oturum da, Abit Yaman “Hadislerin İtibarsızlaştırılmasının Din Anlayışındaki Farklılaşmaya Etkisi: Mealciler Örneği”, Abdulcebbar Ece “Günümüzde Din Referanslı Grupların Söylem Mahiyeti”, Müberra Derya “73 Fırka Hadisinin Din Anlayışındaki Farklılaşmalara Etkisi” ve İlhan AKTEPE “Mehdi Mesih İnancı ve Yol Açtığı Dinî Problemler” başlıklı tebliğlerini sundular. Bu oturumun müzakeresi Ar. Gör. Mustafa Murat Batman tarafından gerçekleştirildi.

Oturumların sona ermesiyle değerlendirme konuşmalarına geçildi. İlk olarak değerlendirme konuşmasını gerçekleştiren Doç. Dr. Fatih Erkoçoğlu, tebliğciler için büyük emek harcadıkları metinlerini görücüye çıkarmaları, müzakereciler için belirledikleri kriterler doğrultusunda metinleri değerlendirmeleri ve dinleyiciler için de tecrübeleri doğrultusunda kendilerini hazırlamaları açısından bu sempozyumun çok yönlü yarar sağladığını belirtti.

Yrd. Doç. Dr. Eyüp Şahin, gelenek haline gelmiş bu öğrenci sempozyumunun her geçen sene tebliğler açısından akademik anlamda büyük ilerleme kaydettiğini ifade etti. Oturumlardaki bildirilerin birbirlerini tamamlayıcı nitelikte ve üst başlıkla ilişkili olması gerektiğini vurguladı. Bazı tebliğlerin, argümantasyon ve sonuçlandırmada zayıf olduğu eleştirisini dile getirdi. Ayrıca Kazak öğrencilerin bildirilerinden, beklentisinin üzerinde olduğu için övgü ile bahsetti.

Ahmet Yesevî Üniversitesi İlahiyat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Dosay Kenjetay, İLAMER Öğrenci Sempozyumunun Kazakistan'da gerçekleşmesinin dostluk bağlarımıza büyük katkısı olacağını ve bu gibi buluşmaların bütünlüğümüzü kuvvetlendireceğini belirtti. Misafirleri ağırlamaktan da büyük memnuniyet duyduğunu ifade etti.

Oturumlarda bildiri sunan tebliğcileri kutlayan Ahmet Yesevî Üniversitesi İlahiyat Bölüm Başkanı Doç. Dr. Muzaffer Tan, öğrencilerin

yapılan eleştirileri bu meşakkatli ilim yolculuğunda pozitif yönde değerlendiren kendilerini geliştirmeleri için büyük bir fırsat taşıdığını ifade ettikten sonra, böyle bir organizasyonla Kazak ve Türk öğrencilerini buluşturan İLAMER'e teşekkürlerini sundu.

Yrd. Doç. Dr. Adem Yıldırım, öğrenci esaslı düzenlenen sempozyumun bir çok ilmî faaliyetten farklı olduğu vurgusunu yaparak, programın bu yönüyle özgün ve müstakil bir içeriğe sahip olduğuna dikkat çekti. Bu tarz programlarda mutlak hakikati temsil yetkisinin kimsede olmadığını ifade eden Yıldırım, , 'fikir çatışmasından hakikat güneşi doğar' ilkesine işaret etti. Bu çalışmanın yakın gelecekte muhtelif disiplinlere örneklik teşkil edeceği temennisinde bulunarak sözlerine son verdi.

Yrd. Doç. Dr. İlhami Ayrancı, sözlerine başlarken günün asıl kahramanı ilan ettiği öğrencileri gönülden tebrik etti. Bu süreç içerisinde öğrencilerinin akademik anlamda parlak bir gelecek için umut vadettiklerini ifade etmek maksadıyla konuyla alakalı anekdotlar paylaştı.

Dr. Fatih Koca ise değerlendirmesini "*Hoca Ahmet Yesevî'den Hacı Bektaşî Veli'den Mevlana Yunus Emre'den ilham alalım*" ifadelerini, musiki icrasıyla yaparak ifade etti.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Genel Sekreteri Erol Özkan, bundan sonraki benzer etkinliklerde fakülte yönetimi olarak ellerinden gelen gayretin fazlasını göstererek destek verecekleri sözünü verdi.

Son olarak Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü eğitim uzmanı Kenan Demirtaş, gün boyunca bilgi ve musiki şölenine şahit olduğumuzu ifade ettikten sonra, öğrencilerin kaynak kullanımını, sunum ve yorumlama becerisini geliştiren sempozyumun ciddi bir şekilde kurallara uygun olarak tamamlanmasında katkısı bulunan herkese teşekkür etti.

Kapanış konuşması, Kırıkkale Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dekanı ve İLAMER Öğrenci Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Eyüp Baş tarafından gerçekleştirildi. Sempozyuma iştirak eden öğrencileri tebrik ederek konuşmalarına başlayan Baş, Türkiye'de istikrarlı bir şekilde devam eden öğrenci sempozyumu etkinliğinin yurtdışında örneklik oluşturmak için gerekli olgunluğa ulaştığını ifade etti. Bu

amaçla geçen yıl Kırgızistan’da gerçekleşen sempozyumun ardından bu yıl da sempozyumu Kazakistan’da gerçekleştirmiş olmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Prof. Dr. Eyüp Baş sempozyumun başından itibaren gerek hocalardan gerekse öğrencilerden şahsına iletilen teşekkürleri, başta Lütfi DOĞAN olmak üzere İLAMER akademik kurulu ve sürece katkıda bulunan tüm hocalar adına kabul ettiğini, bütün bu etkinliğin bir ekip çalışması neticesinde vücut bulduğunu vurguladı. Ayrıca bu teşekkürlerin rehavete kapılmaktan ziyade, daha ileriye gitmek için teşvik niteliği taşıdığını belirtti. Daha sonra gelecek yıl için yapılması planlanan sempozyumun, *"Geçmişten Günümüze İslâm Medeniyetinde İlim Adamlarının Özgünlük ve Özgürlük Arayışı"* ana temasını tanıttı. Bu vesile ile Kazak öğrenci arkadaşlarımızı mayıs ayında gerçekleşecek olan VIII. Öğrenci sempozyumuna davet etti.

Prof. Dr. Eyüp Baş’ın, değerlendirme konuşmalarını gerçekleştiren hocalarımıza plaket takdiminin ardından günün anısına toplu fotoğraf çektirdikten sonra sempozyum sona erdi.

